No. 218. ANNO 1850. **ARNHEMSCHE COURANT.** Woensdag 30 October.

Buitenlandsche Berigten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 25 oct. Tot op dezen oogenblik schijnen de Pruisen even min als de Beijeren en Oostenrijkers, er ernstig aan te denken om Keurhessen te bezetten. Zelfs in Munchen vleit men zich, dat het tot geenerlei botsing met Pruisen zal komen. Men verneemt zelfs, dat eenige bataillons, die aldaar reeds op het punt stonden om zich naar de Keurhessische grenzen te begeven, tegenbevel hebben ontvangen, en men houdt het voor zeer waarschijnlijk, dat de keurvorst of liever *Hassenpflug*, zelfs zonder vreemde hulp, zijne gewelddadige maatregelen zal trachten door te zetten. Het ontslag der officieren zal waarschijnlijk aangenomen worden.

— De jongste berigten uit Weenen luiden weder zeer bevredigend. Eene toenadering tot Pruisen wordt daar voor zeer waarschijnlijk gehouden. Men spreekt van eene bijeenkomst die de Keizers van Rusland en Oostenrijk met den Koning van Pruisen te Erdmannsdorf zullen hebben (?) Hiermede mag wel in verband staan wat in onze politieke kringen verzekerd wordt, dat namelijk, door Hanover eene nieuwe schikking is voorgeslagen, die welligt tot eene bevredigende oplossing der Duitsche quaestie kan leiden. Zoowel de bondsvergadering als de Unie zouden opgelost en vervangen worden, door eene tijdelijke centrale magt, terwijl de regeling der Duitsche aangelegenheden plaats zou hebben in nieuwe conferentiën, waaraan al de Duitsche regeringen, op grond der Weener verdragen van 1815, zouden deelnemen.

Frankfort, 26 oct. Ons berigt, dat een gedeelte van het Oostenrijksche legerkorps in Vorarlberg bevel tot oprukken heeft ontvangen, wordt thans ook door het Inspruckor dagblad *Tyroler Boten* van 22 oct. bevestigd. Volgens de half-officiele *Münchener Ztg.* zoude het zelfs zeker zijn, dat het geheele korps in Vorarlberg bevel tot oprukken ontvangen heeft.

— Het Beijersche ministerie van oorlog heeft dezer dagen bevel gegeven tot spoedigen aankoop van 1660 paarden voor de kavallerie en de artillerie.

— Twee Beijersche officieren van den staf, een Wurtembergsch en ook een Saksisch officier hebben zich van wege hunne regeringen naar Weenen begeven, om aldaar aan de militaire beraadslagingen deel te nemen.

— Uit Wurzburg wordt gemeld, dat volgens ontvangen bevel van den minister van Oorlog, alle sabels ten spoedigste scherp moeten worden geslepen.

Frankfort, 27 oct. De *Ober Post-Ambts-Zeitung* van heden behelst in haar officiëel gedeelte het protocol der uitwisseling van de ratificatie-oorkonde van het vredes-verdrag, den 2den juli jl. door tusschenkomst van Engeland gesloten tusschen den Koning van Pruisen, zoowel in zijn eigen naam als in dien van den Duitschen bond en den Koning van Denemarken. Die uitwisseling had plaats tusschen de heeren graaf *von Thun Hohenstein*, van wege den Duitschen Bond, *von Bulow* van wege Denemarken en in tegenwoordigheid van den Engelschen gevolmagtigde Lord *Cowley*.

— Thans is ook de Oostenrijksche militaire bevelhebber in Frankfort, *von Schirnding*, teruggeroepen en zijne functiën zullen òf aan eenen Beijerschen generaal, bij wijze van proefneming worden opgedragen, òf zij zullen bij den vooruit te zienen tegenstand van Pruisen geheel vervallen. — De afdeelingen bij de centrale Bonds-commissie zullen thans, ten minste in naam, onveranderd blijven bestaan, daar de Pruisische regering hare goedkeuring aan de Oostenrijksche reductie-voorstellen bepaald geweigerd heeft.

Karlsruhe, 26 oct. De minister van Buitenlandsche Zaken, de heer *Kluber*, is gisteren plotseling ontslagen en de baron *von Rüdt* in zijne plaats benoemd. Dit ontslag maakt hier veel sensatie. Men vraagt elkander af, of Baden nu uit het verbond met Pruisen zal treden? Vele beantwoorden die vraag bevestigend. Ik voor mij zoude het niet durven aannemen. Onze Koning is zeer naauwgezet in het houden van zijn woord; daarenboven is de heer *von Stengel*, de warmste aanhanger van het Pruisisch verbond, nog steeds in het ministerie. De heer *von Rüdt*, de nieuwe minister, was vroeger zeer bevriend met *Blittersdorff*, doch heeft later, als gezant te Munchen, zich steeds als een zeer zelfstandig man betoond.

Weenen, 22 oct. Berigten uit Triëst melden, dat aan alle oorlogschepen in de haven aldaar, bevel is gezonden, zich gereed te maken om op het eerste bevel zee te kunnen kiezen. Eenige bodems zijn reeds vertrokken. Nopens de rigting is niets bekend.

— Onze dagbladen wedijveren in hevige artikelen tegen Pruisen; het zijn vooral de kleinere bladen die hierin uitmunten. Men verzuimt geene gelegenheid om zich in de bitterste bewoordingen over de aanmatiging en arrogantie van Pruisen te beklagen.

Weenen, 23 oct. Ik haast mij u te melden, dat, volgens zeer geloofwaardige personen, de laatste hier uit Berlijn aangekomene depèches, door ons kabinet als een ultimatum beschouwd zijn, hetwelk de wederkeerige houding dezer beide groote mogendheden definitief bepaalt. Naar aanleiding daarvan, hebben er menigvuldige ministerraden plaats gehad, welke eene bijeentrekking van nagenoeg 150,000 man ten gevolge hebben gehad. Rondom Weenen worden 60,000 man verzameld, waartoe de marschorders, zoowel aan de Hongaarsche als aan de Italiaansche regementen, reeds zijn uitgevaardigd. Verscheidene dezer troepen zijn reeds opgerukt en, alles te zamengenomen, ongeveer 250 kanonnen van allerlei kaliber onder weg.

Berlijn, 26 oct. Heden morgen te 10 ure heeft er een buitengewone ministerraad plaats gehad. Men verzekert dat de aanleiding daartoe geweest is het aankomen van nieuwe depèches uit Warschau. Gewoonlijk wel onderrigte personen verzekeren, dat de inhoud dezer depèches geenszins van verblijdenden aard is, maar dat bijna *al de voorstellen van den graaf van Brandenburg zijn afgewezen.* Ook zeide men dat de »vrije conferentiën" teruggewezen waren en dat men bepaald geweigerd had tot grondslag der onderhandelingen, de tractaten van alliantie te nemen. Echter blijft het bevel, dat aan den generaal *v. d. Gröben* gegeven was, om de Beijeren, zoodra zij in Keurhessen binnenrukten, met geweld terug te drijven, in volle kracht.

ENGELAND.

Londen, 26 oct. De dagbladen zijn bijna eenstemmig in het goedkeuren der handelwijze van het Engelsche gouvernement in de zaak van Denemarken. Alle hopen terzelfder tijd, dat Pruisen gehoor zal geven aan de eischen der drie mogendheden; een oorlog kan tegenwoordig slechts nadeelig zijn voor Duitschland en geheel Europa, daar de verstrooide krachten der demagogen hierdoor weder zouden worden vereenigd.

— De *Times* zegt *stellige* berigten te hebben ontvangen, dat den 13den dezer een groot aantal Pruisische vrijwilligers, nog met de nommers hunner regementen, te Hamburg en Altona zijn aangekomen, en den volgenden dag in het Holsteinsche leger zijn ingelijfd. Ook werd een aanzienlijk detachement ontslagen soldaten uit Hannover verwacht, en maatregelen waren genomen om de officieren, die onlangs hun ontslag in Hessen hebben genomen, naar het leger van generaal *Willisen* over te voeren. In den nacht van den 14den was eene volledige batterij veld-artillerie, met hare geheele ekwipage, uit Duitschland te Altona aangekomen en naar de Sleeswijksche grenzen vertrokken. Voorts wijst het blad op de vrijwillige leeningen, die stelselmatig in Duitschland tot ondersteuning der »opstandelingen" gedaan worden, en de [illegible] der Holsteiners, die in de Duitsche dagbladen wordt onderhouden, zal hetgeen den opstand voedt en eene redelijke schikking tusschen de hertogdommen en de kroon van Denemarken onmogelijk maakt, terwijl het aan den anderen kant de Duitsche regeringen bemoeijelijkt in het nakomen van hare verbintenissen, en de ernstigste overwegingen gaande maakt bij de regeringen, welke besloten hebben de goede trouw der verdragen te handhaven en aan den oorlog een einde te maken." Het blad dringt er vooral op aan, dat het overgaan van eene gansche veldbatterij naauwkeurig onderzocht worde, daar dit kwalijk anders kan geschied zijn, dan met de toestemming van het departement van Oorlog in een of ander der Duitsche staten. Het komt den *Times* voor, dat lord *Palmerston* gehouden is de handhaving te eischen van een verdrag, dat het gevolg was van eene langdurige onderhandeling; de eer van Engeland is daarmede thans gemoeid. Indien de Britsche regering aarzelen mogt tot het vervullen van haren pligt in dezen, dan is van zelve hare rol als bemiddelaarster ten einde, en de mogendheden van het vasteland zouden ongetwijfeld de zaak op hare wijze beslissen. »De beslissing, welke het kabinet van Berlijn thans te nemen heeft, zegt het blad, nadat het de nieuwe vertoogen van de drie mogendheden zal ontvangen hebben, is een vraagstuk van goede of kwade trouw, van vrede of oorlog. Want, ofschoon die vertoogen niet, zoo wij hopen, in de bewoordingen van bedreiging zullen vervat worden, zoo is het uit den tegenwoordigen opgewonden staat van Duitschland en de krachtig genomen maatregelen tot voeding van den opstand maar al te duidelijk, dat aan dien staat van zaken een einde moet gemaakt worden, of dat die gevolgen zal hebben in de hertogdommen, waaraan zij, die aan het Londensche protocol deel hebben genomen, besloten hebben zich niet te onderwerpen."

De *Times* zegt, met genoegen uit het ministeriëele avondblad te hebben vernomen, dat de regering geene verbrokkeling van Denemarken zal dulden, welke de vaart op de Oostzee van de genade van een of ander der groote staten zou doen afhangen. »En ofschoon wij gelooven (voegt het blad er bij) dat Rusland's bewoordingen minder streng zijn dan die van Frankrijk, zoo heeft het nogtans een tijdstip, dat niet ver verwijderd moet zijn, gesteld, waarop het de voortduring van vijandelijkheden door de tegenwoordigheid van Duitsche vrijwilligers op Sleeswijkschen grond, niet meer dulden zal."

BELGIE.

Brussel, 27 oct. Sedert het ontslag van den generaal *d'Hautpoul* is hier ter stede in de staatkundige kringen eenige beweging ontstaan. Het blijkt thans, dat die gewezen bewindsman inderdaad aanstalten had gemaakt om het gezag van den generaal *Changarnier* te ondermijnen, en dat het hem bijna gelukt was, dien bevelhebber uit den zadel te ligten.

Het orleanistische orgaan *l'Ordre*, 't welk, zoo als men meldt, door den bekenden publicist en afgevaardigde *de Chambolle* wordt geredigeerd, deelt deswegens zeer belangrijke bijzonderheden mede, waaruit blijkt, dat de generaal *d'Hautpoul*, getracht heeft den invloed van den generaal *Changarnier* te verminderen, door het verdeelen der eerste militaire divisie, waarover hij gesteld is, in vier kleinere afdeelingen. Reeds had men de voorbereidende maatregelen genomen, en waren de generaals *Carrelet*, *Randon* en *Gueswiller* ontboden uit Marseille, Metz en Besançon. De laatstgenoemden hebben nog bij tijds tegenbevel kunnen ontvangen; doch den generaal *Carrelet*, die uit Marseille moest komen, heeft men niet kunnen onderrigten van den val des ministers, en hij is hier aangekomen zonder een geheim te maken van den hem gegeven last. De generaals *Caurobert*, *Foret*, *Julien* en *Reibell*, die vroeger met kommando's in de 1ste divisie zijn belast geworden, op aanbeveling van den generaal *Changarnier*, zouden eene andere bestemming erlangen, en den generaal *Changarnier* zou worden aangeschreven, dat hij zijn hoofdkwartier onverwijld had over te brengen uit het paleis der Tuilerien naar het plein Vendôme.

De zaak is in eenen kabinetsraad overwogen geworden, en de ministers *Lahitte*, *Fould*, *Baroche*, *Romain-Desfossés* en *Rouher* hebben zich nadrukkelijk tegen den voorgestelden maatregel verklaard, en verkondigd, dat, ingeval de voorzitter denzelven mogt willen doordrijven, zij hun ontslag zouden nemen. De generaal *d'Hautpoul* vond ondersteuning bij de overige bewindslieden, vooral bij den heer *Dumas*, minister van Landbouw. Vermits echter de meerderheid zich tegen zijn ontwerp had verklaard, en het mitsdien blijkbaar was, dat zij den generaal *Changarnier* niet wilde opofferen aan de vorderingen van den generaal *d'Hautpoul*, heeft deze laatste het geraden geoordeeld, zijn ontslag te nemen.

De dagbladen van het Elysée zijn fel verbolgen over deze mededeeling. Zij houden vol, dat de President *Lodewijk Napoleon* niet van den voorgenomen maatregel is onderrigt geweest; — dat alles, wat is medegedeeld omtrent het verhandelde in den raad der ministers, een verzinsel is. Doch geen dier bladen verklaart, dat de generaal *d'Hautpoul* het voornemen *niet* heeft gehad, om de eerste divisie in 4 divisiën te splitsen, en dat het niet waar is, dat reeds generaals *door middel van den telegraaf* naar Parijs waren ontboden, om de aanhangers van den generaal *Changarnier* te vervangen.

Ter bourze hebben de geruchten omtrent eene tusschenkomst van Frankrijk in Duitschland een ongunstigen indruk gemaakt. Men sprak van het bijeenbrengen van een observatie-corps aan de oostelijke grenzen. Iets zekers is echter te dien aanzien niet bekend.

FRANKRIJK.

Parijs, 27 oct. *des avonds te 8 ure* (*Langs buitengewonen weg.*)

Frankrijk zal eene afzonderlijke nota, ten aanzien van Sleeswijk, aan Pruisen doen toekomen.

— De *Constitutionnel* meldt, dat de ontbinding van het genootschap van den *Dix Décembre* door het ministerie, eerlang verwacht wordt.

— Generaal *Cavaignac* bevindt zich te Frankfort; van daar wordt zijn antwoord te gemoet gezien.

— In het departement *du Cher* zullen de verkiezingen den 24sten november plaats hebben.

—De 5 pCts. werden heden bij *Tortoni* genoteerd tegen 92 fr. 65 c,

— *Madrid*, *dingsdag*, 22 *oct.* 3 pCts. 34½.

Binnenlandsche Berigten.

Amsterdam, 28 oct. De heer mr. *D. A. Portielje* heeft aan het bestuur der *vrijzinnige kiezersvereeniging* gemeld, dat hij, met betuiging van zijnen opregten dank voor de ontvangen onderscheiding, die hij steeds op hoogen prijs zal stellen, echter, na eene aandachtige en naauwgezette overweging, tot het besluit gekomen is, dat er te gewigtige bezwaren voor hem bestaan om thans, bij eventuele benoeming, de betrekking van lid der Tweede Kamer van de Staten-Generaal te aanvaarden.

(*Amst. Ct.*)

's Gravenhage, 28 oct. Bij het *achste* hoofdstuk van de begrooting der uitgave over het dienstjaar 1851, voor 's Rijks *zeemagt*, wordt gevorderd een gelijk bedrag, als in 't jaar 1850 voor deze dienst is verleend; te weten ƒ5,323,600, en ƒ93,348 meer dan voor die dienst in 't jaar 1849 is betaald, of nog moet worden betaald.

Betreffende de bijzonderheden, wordt aangemerkt, dat voor bureaux en algemeene ambtenaren, in vergelijking met de dienst van 1849, ƒ10,677 minder wordt aangevraagd, ten gevolge van het afschaffen van betrekkingen.

Het afschaffen van bestaande betrekkingen aan de werf te Rotterdam en bij de inrigting te Delfshaven, levert eene vermindering op van ƒ32,525, doch elders eene meerdere uitgave van ƒ3200; en derhalve ten slotte eene vermindering van ƒ29,325. Ook te

Vlissingen zijn betrekkingen afgeschaft en is daardoor eene uitgave bespaard van ƒ6766.

Voor kosten, niet behoorende tot de marine-aangelegenheden, als: kustlichten, bakens, tonnen, enz. wordt ƒ23000 meer verlangd, dan in 1849 daarvoor is besteed, en daaronder bijna ƒ17000 voor buitengewone herstelling en verbetering van zeewerken. Bij dit onderwerp wordt ook uitgetrokken eene bijdrage van ƒ3500 aan de kweekschool voor de zeevaart te Amsterdam.

Voor materialen, tot den aanbouw en reparatie van schepen, rekent men in 1851 met ƒ1,133,000, dat is, met ƒ30.000 minder, te kunnen volstaan, dan in 1849 daarvoor is betaald, of besteed, en wel door eene mindere aanschaffing van stoomwerktuigen en niettegenstaande eene vermeerdering van artillerie-behoeften. De dagloonen op de werven rekent men met ƒ650,900, dat is met ƒ87,493 minder te zullen kunnen bestrijken, dan in 1849, tengevolge van de afschaffing van de werf te Rotterdam, en het magazijn van levensmiddelen te Delfshaven.

Voor het vaste corps zee officieren wordt verlangd ƒ478.400, naar gelang der bestaande organieke bepalingen. Daaronder zijn voor memorie uitgetrokken één admiraal van de vloot, en één vice-admiraal in andere betrekking, en voorts: een vice admiraal; 4 schouts-bij-nacht; tien oudste kapiteins; tien kapiteins; tien oudste kapitein-luitenants; twintig kapitein-luitenants; twintig oudste luitenants eerste klasse; tachtig luitenants eerste klasse; veertig oudste luitenants tweede klasse; honderd veertig luitenants tweede klasse; zeventig adelborsten eerste klasse; benevens de officieren van gezondheid en van administratie. Voor het corps mariniers, verdeeld in twee divisiën, elke van vier compagniën, van welke men rekent dat 628 man gekazerneerd, en 729 man geëmbarkeerd zullen zijn, wordt uitgetrokken ƒ210,024, dat is, ten gevolge eener reorganisatie, ƒ15,258 minder, dan in 1849 voor dat onderwerp is besteed.

Voor de actieve zeemagt wordt voorgesteld, 1o het eskader in de *O.-Indiën*, bestaande in een fregat 2de klasse, met 320 man equipage; een korvet 1ste klasse, met 180 man; eene brik 1ste klasse, met 100 man; zes schonerbrikken, elk met 50 man; vier schoners, elk met 36 man; een stoomschip, met 125 man; een stoomschip, met 100 man; vier stoomschepen, elk met 90 man; een schroef-stoomschip, met 50 man; een ijzeren stoomschip, met 36 man, eene korvet, als wachtschip te Batavia, met 60 man; en eene schonerbrik, als wachtschip, te Sourabaija, met 50 man.

Ten tweede het eskader in de West-Indiën, bestaande in eene korvet, 2de klasse, met eene equipage van 120 man; twee brikken eerste klasse, elk met 100 man; eene schonerbrik met 150 man; vier schoners, elk met 36 man; een stoomschip met 70 man; twee transportschepen, elk met 45 man.

Ten derde, de schepen voor *binnenlandsche dienst*; als: drie wachtschepen, elk met 200 man equipage, negen kanonneerbooten, elk met 25 man; een stoomschip met 100 man, en een stoomschip met 70 man.

Ten vierde, de schepen voor *reserve en verwisseling*, als: een fregat, met 500 man equipage; twee fregatten, 2de klasse, elk met 320 man; 2 korvetten 1ste klasse, elk met 180 man; eene brik 1ste klasse, met 100 man; eene schonerbrik met 50 man; eene schoner met 36 man.

(Te zamen, een fregat (60 stukken); 3 fregatten 2de klasse; 3 korvetten eerste klasse; 1 korvet 2de klasse: 4 brikken 1ste klasse; 8 schoner-brikken; 9 schoners; 12 stoomschepen; 2 transportschepen en 9 kanonneerbooten; — benevens vijf wachtschepen.)

Voor de kosten daarvan worden verlangd ƒ1,766,659. Deze som, vergeleken met hetgeen daarvoor in 1850 is toegestaan, duidt eene vermeerdering aan van ƒ132,089, uithoofde men, buiten de 400 oost-indische inlandsche matrozen, in stede van eene getalsterkte van 5022 koppen, een aantal van 5310 koppen heeft aangenomen, en men, door deze uitbreiding der actieve zeemagt, aan den sedert lang gekoesterden wensch, om de Nederlandsche vlag meer dan te voren buitenslands te vertoonen, zal kunnen voldoen.

Voor de geneeskundige dienst wordt uitgetrokken ƒ59,200.

Voor het onderwijs en de verpleging van 94 adelborsten op het Instituut voor de marine, wordt verlangd een bedrag van ƒ80,624. Deze som wordt echter door de bijdragen der adelborsten, ten bedrage van ƒ400 voor elk derzelve, en alzoo door ƒ37600, verminderd en gebragt op ƒ50,024.

† *Doesborgh*, 29 *oct.* Aan het nieuw opgerigte stedelijk gymnasium te Doesborgh, (rector dr. *C. A. Engelbregt*) zijn bij besluit van den 19den october 1850, van Z. Exc. den heer minister van Binnenlandsche Zaken benoemd:

tot conrector de heer dr. *D. Burger Jr.*;

tot lector in de nieuwere talen, de heer *B. Scholten*;

tot lector in de wiskunde, de heer *A. van der Meij*.

Arnhem, 29 *oct.* Men leest in de *Nieuwe Rotterdamsche Courant*:

»Onze correspondent te Keulen berigt ons, uit den mond van een hoog geplaatst militair vernomen te hebben, dat de chefs der verschillende korpsen bevel hebben ontvangen, om het noodige voor te bereiden, ten einde de geheele Pruisische landweer onder de wapenen te kunnen roepen.

»(Hoewel onze overige brieven en dagbladen niets behelzen, wat een zoo gewigtigen maatregel op dit oogenblik schijnt te regtvaardigen, meenen wij deze mededeeling echter niet te moeten terughouden, waarbij wij wel niet zullen behoeven te herinneren, dat zij eene nadere bevestiging vereischt).”

PROVINCIALE STATEN VAN GELDERLAND.

Zitting van donderdag, 24 oct.

Afwezig de heeren: *van Lijnden van Hemmen*, *Taats* en *Versteegh*.

De notulen worden gelezen en goedgekeurd.

De heer *Schiff* brengt, namens de commissie, verslag uit omtrent de nader ingediende stukken van den heer *Voss*. Uit deze stukken blijkt, dat in het kiesdistrict Nijmegen, tot lid der Provinciale Staten is benoemd de heer *Th. Voss*, te Wijchen met 739 stemmen. Behalve het bewijs hiervan zijn ook overgelegd: 1o. Extract van geboorte-acte met *vier* voornamen; 2o. bewijs van inwoning te Wijchen; 3o. de gevorderde verklaring van het niet-bekleeden van, met het lidmaatschap der Provinciale Staten onvereenigbare betrekkingen (niet op zegel); 4o. acte van bekendheid opgemaakt 9 october 1850 voor kantonregter en vier getuigen, waarbij onder anderen wordt verklaard, dat te Wijchen geen ander persoon van dezelfde voornamen en geslachtsnaam als de heer *Th. Voss* woont.

De commissie is van oordeel, dat de quaestie der identiteit, door de overgelegde stukken genoegzaam is uitgemaakt en concludeert tot de toelating.

De stukken worden ter visie gelegd en gesteld aan de orde van morgen.

Thans is aan de orde de voortzetting der discussiën over het Ontwerp-Reglement van Orde, en wel over art. 10.

De heer *de Man* heeft eene motie van orde. Hij doet opmerken, dat bij de behandeling der negen eerste artikelen, zes amendementen zijn behandeld, dat men drie uren tijds daaraan besteed heeft; tijd is geld; hij is van oordeel dat men dus ook hier moet trachten te redden door te bezuinigen en deze aangelegenheid derhalve met den meest mogelijken spoed afdoen.

Art. 10, thans in beraadslaging zijnde, luidt aldus:

»Indien een half uur na den tijd voor de vergadering vastgesteld, het vereischt getal leden niet tegenwoordig is, opent de Voorzitter de bijeenkomst en doet de namen der afwezige leden oplezen en plaatsen in een der dagbladen welke in de provincie uitkomen.

»De vergadering wordt op eenen naderen dag bepaald.”

De heer *van der Brugghen* heeft een amendement op dit artikel, hij zal trachten zoo kort mogelijk te zijn. Hij stelt voor weg te laten de bepaling van het plaatsen van de namen der afwezige leden in een der dagbladen. Hij wil geene strafbepaling. Zij is niet overeenkomstig met het standpunt waarop de vergadering staat. Zij is ook onregtvaardig, daar zij iemand kan treffen, die slechts eenmaal wegblijft.

De heer *de Man* ondersteunt het amendement van den heer *van der Brugghen*. Hij rekent die bepaling ook onregtvaardig. Men kan daarenboven de bedoeling van het artikel steeds ontduiken, door op de presentie-lijst te teekenen en daarop de vergadering te verlaten. Het is beter dit punt aan de publieke opinie over te laten.

De heer *Roosegaarde* is insgelijks tegen de bepaling van art. 10, doch wil echter dat het publiek bekend zal worden gemaakt met de afwezigheid der leden. Hij stelt derhalve als amendement voor het laatste gedeelte van het eerste lid van art. 10, beginnende met de woorden: »*en plaatsen*”, te doen wegvallen en daarvoor te lezen:

»de namen der afwezigen *bij elke vergadering* zullen telkens in de *Arnhemsche Courant* worden geplaatst.”

De heer *Schiff*, lid der commissie, verdedigt het artikel van het ontwerp en bestrijdt de beide amendementen. De bepaling van art. 10 is een middel om het getrouw opkomen ter vergadering te verzekeren en de kiezers in de gelegenheid te stellen te beoordeelen of de afgevaardigden hunne betrekking met ijver waarnemen. Indien een lid door ambtsbetrekking verhinderd wordt geregeld op te komen, behoort hij te kiezen tusschen zijn lidmaatschap en zijn ambt. Het amendement van den heer *Roosegaarde* is overbodig; het is in art. 10 vervat; het eenige onderscheid is dat er geen bepaald dagblad is aangewezen.

De heer *Roosegaarde* dringt zijn amendement nader aan, doch staat er niet op in het artikel juist de *Arnhemsche Courant* aan te wijzen.

De *Voorzitter* herinnert dat de namen van alle aanwezige leden in de notulen worden opgenomen.

De heer *Roosegaarde* wil de notulen alsdan openbaar gemaakt hebben.

Het amendement van den heer *van der Brugghen* wordt alsnu in omvraag gebragt en *verworpen* met 36 tegen 17 stemmen.

De heer *Op ten Noort* maakt de bedenking dat de aanneming van het amendement van den heer *Roosegaarde* aanzienlijke onkosten zal na zich slepen.

De heer *van Nispen* is insgelijks tegen het amendement van den heer *Roosegaarde* en meent dat, indien de leden hunnen pligt niet betrachten, men later hierop altijd kan terugkomen.

De heer *Roosegaarde* merkt op, dat wanneer di[e] kosten in het algemeen belang gemaakt worden, b[e]zuiziging schadelijk is.

Het amendement van den heer *Roosegaarde* word[t] *verworpen* met 46 tegen 7 stemmen.

De heer *de Man* stelt alsnu als amendement voo[r] achter de woorden: »der *afwezige* leden”, te voe[gen]: »of die de vergadering *verlaten*.”

De heer *van Daalen* is tegen het amendement. H[et] is overbodig; die de vergadering verlaat, is niet te[gen]genwoordig.

De heer *de Man* zegt, dat zijn amendement te[n] doel heeft te beletten, dat men kome om de prese[n]tie-lijst te teekenen en vervolgens weder heen te ga[an].

De heer *Haverkamp* ondersteunt het amendem[ent] van den heer *de Man* en stelt als sub-amendem[ent] voor bij te voegen: »geen lid, bij het openen teg[en]woordig, mag de vergadering verlaten, zonder v[er]lof van den voorzitter.”

De heer *Thooft* ondersteunt insgelijks het amen[]dement van den heer *de Man*. Het is goed hen a[an] te wijzen, die, door zich tusschentijds te verwijde[]ren, de discussie der vergadering misschien onmoge[]lijk maken.

De heer *Nahuijs* is van oordeel, dat het amend[e]ment niet juist geredigeerd is, en wil hetzelve al[dus] gesteld hebben, dat, indien door het weggaan v[an] leden, de vergadering onvoltallig wordt, de nam[en] der weg gegaan zijnde leden, publiek zullen word[en] gemaakt.

De heer *de Man* verdedigt zijn amendement teg[en] de aanmerking van den heer *Nahuijs* en doet h[et] verschil tusschen *vergadering* en *bijeenkomst* uit[]komen.

De heer *Backer* ondersteunt het amendement va[n] den heer *Haverkamp*.

De heer *Schiff*, lid der commissie, verklaart, da[t] de commissie zich vereenigt met het amendement va[n] den heer *de Man*, mits daarbij worde gevoegd: »wanneer daardoor het verder beraadslagen en be[]slissen onmogelijk wordt gemaakt.”

De heer *de Man* stemt met deze wijziging van zij[n] amendement in.

Het aldus gewijzigd amendement van den heer [de] *Man* wordt in omvraag gebragt en *aangenomen* m[et] 48 tegen 5 stemmen.

Het amendement van den heer *Haverkamp* wo[rdt] *verworpen* met 43 tegen 10 stemmen.

Het gewijzigd art. 10 wordt alsnu zonder discuss[ie] *aangenomen*.

Aan de orde is art. 11, luidende aldus:

»Na het openen worden de notulen der vorige ve[r]gadering door den griffier gelezen.

»De notulen behelzen de namen der leden, d[ie] tegenwoordig waren, — die het woord voerden, — het getal leden, dat bij stemmingen zich *vóór* [of] *tegen* verklaarden, — eene beknopte opgave va[n] den inhoud van alle ingekomene stukken en geda[ne] mededeelingen, — de gedane voorstellen, — de in[]gekomene verslagen of rapporten en de besluiten d[er] vergadering.

»Wanneer besloten wordt, om voorstellen, versla[]gen of rapporten te laten drukken, of wanneer [zij] reeds gedrukt aan de leden zijn medegedeeld, wor[dt] de inhoud slechts beknopt in de notulen vermeld.”

De heer *Thooft* verzoekt inlichting nopens de woor[]den: »die het woord voerden.” Is het de bedoeli[ng] dat alleen melding worde gemaakt van de nam[en] der leden die het woord voerden, of wil men o[ok] een korte inhoud van het gesprokene?

De heer *Schiff* verklaart dat het de bedoeling d[er] commissie is geweest, dat bij de namen der spreke[rs] ook een korte inhoud van het gesprokene zou wo[r]den gevoegd. Hij hoopt dat de griffier hiertoe ste[eds] de noodige lust en gezondheid zal bezitten.

De heer *Thooft* vraagt of men alle argument[en] van den spreker wil opgeteekend hebben? In d[at] geval is de bedoeling niet duidelijk uitgedrukt.

De heer *Schiff* antwoordt, dat zich opneming [van] alle argumenten der sprekers, moeijelijk laat be[pa]len. Hij is van oordeel, dat dit niet mogelijk is [en] aan den griffier moet worden overgelaten.

De heer *van der Brugghen* stelt als amendem[ent] voor, achter de woorden, van het eerste lid: [»na] het openen,” te voegen: »en na het voordragen [van] het gebruikelijk gebed.” Het openen der vergade[ring] met een gebed heeft eenen historischen grond. [Het] is geene quaestie van vorm. Hij zal niet trede[n in] het geschilpunt van de betrekkingen van kerk [en] staat; hij wil de grondwettige instellingen niet a[an]randen of schenden, maar het aanvangen der we[rk]zaamheden met een gebed, strookt, zijns inziens, geheel met de achtbaarheid dezer vergadering, we[lke] wel openlijk den bijstand des Allerhoogsten op [hare] gewigtige werkzaamheden mag afsmeken. Indien [er] leden zijn die dit minder noodig of gepast oordeelen, hij voor zich verlangt niets meer dan eenige oogen[]blikken stilte.

De heer *Backer* bestrijdt het amendement van den heer *van der Brugghen*. Hij erkent dat de bijstand des Allerhoogsten en hulp van boven allezins noodig zijn; maar hij meent dat men die hulp niet door een formulier-gebed in de vergadering moet afsmeken. Die behoefte gevoelt zich door gebed te sterken, kan zulks doen voor dat hij zich naar de vergadering begeeft.

De heer *Schiff* verklaart namens de commissie volkomen met het door den heer *Backer* aangevoerde in te stemmen. De commissie is eenparig van [...]

weest, deze bepaling weg te laten en geen ulier-gebed voor te schrijven. Een voorgelezen ulier-gebed, zal veelal de belangstelling niet opwekken.

heer *van der Brugghen* ontwikkelt nader zijn len; hij ziet niet in dat het gebed moet afge- worden omdat het een formulier-gebed is; lid kan bidden, zonder dat het bidden in forer-werk ontaarde.

heer *E.* baron *van Lijnden* ondersteunt het amenent van den heer *van der Brugghen.* Indien oning in deze vergadering verscheen zoude men begroeten en waarom zoude men dan niet in geest de knieën buigen voor den Koning der ngen? Ook in het tegenwoordig vigerend Reent van Orde komt deze bepaling niet voor; heeft men, voortgaande op hetgeen in vorige ementen was voorgeschreven, dit gebruik steeds ere gehouden; met leedwezen heeft hij opgemerkt, n deze vergadering zulks geene plaats heeft ge- Zijns inziens behoorde men dit gebruik te eergen, al ware het slechts welvoegelijkheidshalve m een goed voorbeeld te geven.

heer *de Meester* vraagt alleen het woord, om ewering van den heer *Schiff* tegen te spreken, het voorlezen van een formulier-gebed geene acht of belangstelling zou opwekken. In de gaande Provinciale Staten-vergadering is het gelezen formulier-gebed steeds plegtig en met aant aangehoord. Hij verklaart het amendement den heer *van der Brugghen* te ondersteunen.

e heer *Nahuijs* verzoekt dat het formulier-gebed dt voorgelezen. Hij doet, nadat dit geschied is, erken, dat een Israëliet zich met dit gebed niet kunnen vereenigen.

e heer *van Nispen* merkt hierop aan dat er e Israëlieten in de vergadering zijn; dat de opking van den heer *Nahuijs* reeds voor vijf en tig jaren door den heer *van Nagell van Ampsen* gemaakt; dat deze vergadering voor als nog is ne uit enkel Christenen zamengestelde vergadering; men, wanneer een Israëliet zitting nam, het ed zou kunnen veranderen.

Het amendement van den heer *van der Brugghen* rdt in omvraag gebragt en verworpen met 27 te- 26 stemmen.

e heeren *van der Brugghen*, *E.* baron *van nden*, *de Meester* en *Colenbrander* verzoeken eekening in de notulen, dat zij zich met het beuit der vergadering niet vereenigen.

De heer *Dam* stelt als amendement voor, achter e woorden in de tweede alinea: »die het woord oerden," te voegen: »den zakelijken inhoud van gesprokene."

De commissie vereenigt zich met dit amendement.

De heer *van der Brugghen* verklaart, die moeijeke taak niet aan den griffier te willen opleggen.

De heer *Dam* treedt in eene nadere ontwikkeling zijn voorstel en is van oordeel, dat zonder dit notulen niets zijn dan een der proces-verbaal.

In omvraag gebragt, wordt het amendement *aanomen* met 44 tegen 9 stemmen.

De heer *Nahuys* stelt als amendement voor, in eerste lid het woord *vergadering* te veranderen *zitting.* Hij brengt dit in verband met artt. 65 68 der Provinciale Wet.

Dit amendement wordt *verworpen* met 41 tegen stemmen.

Het artikel wordt alsnu zonder discussie *aangenon.* Evenzoo de artikelen 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

Aan de orde is art. 24, luidende als volgt:

»Ieder lid heeft het regt wijzigingen in een reglent of verordening, dat in beraadslaging is, voor stellen."

De heer *Swaving* is van oordeel, dat de toekenng van het regt van amendement hier te onbepaald Hij stelt als amendement voor dat de amendenten schriftelijk, 24 uren te voren, ter griffie eten ter inzage gelegd worden en dat de amendenten, welke ter vergadering zelve geimproviseerd rden, niet in aanmerking komen dan wanneer zij vijf personen ondersteund worden.

De heeren *Schiff* en *Op ten Noort* verklaren zich, ens de commissie, tegen het amendement van heer *Swaving.* De commissie is van oordeel, hetzelve het regt van amendement verkort en tot erlies aanleiding geeft. Een aangenomen amenent kan aanleiding geven tot het voorstellen van nieuw amendement.

e heer *Swaving* trekt hierop zijn amendement in.

rt. 24 wordt daarop zonder discussie *aangeno-*

ij de behandeling van art. 25 merkt de heer *sselman de Heer* op, dat hier eene drukfout is slopen. Er wordt verwezen naar art. 23; dit zijn art 24.

e heeren *Schiff* en *van Daalen* verklaren dat inderdaad eene drukfout is, die veranderd zal rden."

De heer *Brantsen van de Zijp* is niet zeker dat inderdaad eene drukfout is, daar op de begroo geene amendementen toegelaten kunnen worden.

De heer *Vorsselman de Heer* is van oordeel dat wel degelijk eene drukfout is.

De heer *van Daalen* verzekert nogmaals dat het eene drukfout is.

orzitter stelt voor het cijfer te doen veran-

Dit wordt goedgekeurd en het artikel *aangenomen* gelijk ook de artikelen 26, 27, 28 en 29.

Aan de orde is art, 30:

»Indien de spreker dan nog voortgaat" (namelijk, na reeds door den Voorzitter tot de behandeling van het onderwerp terug geroepen te zijn) »zich eene afwijking te veroorloven, stelt de Voorzitter aan de Staten voor, om hem gedurende de vergadering, waarin dat plaats heeft, over het voorstel in behandeling, het woord te ontnemen."

De heer *van der Brugghen* stelt voor het geheele artikel weg te laten, als behelzende eene noodelooze strafbepaling, daar de Voorzitter, die het beleid der vergadering heeft, wel zal zorgen dat er geene afwijkingen plaats vinden.

De heer *Roelvink*, lid der commissie, bestrijdt het amendement van den heer *van der Brugghen* en verdedigt het artikel. Dergelijke bepaling is ook opgenomen in het Reglement van Orde voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal; het is zeer mogelijk dat het artikel niet zal te pas komen, maar het is in allen geval nuttig dergelijke bepaling op te nemen.

De heer *Schiff* vindt in het weglaten dezer bepaling bezwaar; hij vestigt het oog op de regtstreeksche verkiezingen en op het voorbeeld van naburige rijken; er is nu goed gekozen, maar het is niet zeker dat dit altijd gebeuren zal, er zouden zeer excentrieke mannen kunnen gekozen worden, die men in bedwang zou moeten weten te houden.

De heer *Nahuys* vraagt inlichtingen over de beteekenis van het woord *vergadering.*

De heer *Op ten Noort* meent dat de beteekenis van dit woord, zeer duidelijk blijkt uit het slot van het artikel.

Het amendement van den heer *van der Brugghen* geene ondersteuning vindende, vervalt, en het artikel wordt derhalve *aangenomen.*

Aan de orde is art. 31, luidende als volgt:

»Niemand voert meer dan tweemalen, over hetzelfde onderwerp het woord, tenzij de Staten hem daartoe verlof geven."

De heer *Dam* stelt voor dit artikel te laten vervallen. Hij ziet in hetzelve veel moeijelijkheid. Hoe toch zal men deze bepaling toepassen, wanneer nieuwe argumenten ter sprake komen? De bedoeling is herhalingen te voorkomen, maar dit zal weinig baten, daar men in ééne redevoering dikwerf driemalen hetzelfde hoort herhalen.

De heer *W. A. Roelvink* verdedigt het artikel, als strekkende om tijdverlies te voorkomen.

De heer *van der Brugghen* is van oordeel, dat de opmerking van den heer *Dam* allezins juist is en staaft dit door voorbeelden. Hij is tegen alle beperking van het regt van discussie.

De heer *Roosegaarde* ondersteunt het amendement van den heer *Dam*, ook uit het oogpunt van tijdsbesparing; wanneer de Staten verlof moeten geven, zal men weder veel tijd verliezen door het stemmen daarover.

De heer *E.* baron *van Lijnden* oordeelt een band noodzakelijk, doch stelt voor, in plaats van: »tenzij de *Staten* hem daartoe verlof geven," te lezen: »indien de *Voorzitter* hem daartoe verlof geeft."

De heer *Schiff* merkt aan dat door de voorgedragene behandeling van reglementen in de sectiën, de wisseling van opiniën en dus het dikwerf spreken, ten deele zal afgesneden worden.

De heer *Nahuijs* ondersteunt het voorstel van den heer *E.* baron *van Lijnden.*

De heer *Dam* bestrijdt het gevoelen van den heer *Schiff.*

De *Voorzitter* adviseert tot behoud van het voorgedragen artikel, vooral met het oog op het voorbeeld der Tweede Kamer en andere vergaderingen en tegen het amendement van den heer *E.* baron *van Lijnden.*

Het amendement van den heer *Dam* wordt in omvraag gebragt en *verworpen* met 47 tegen 6 stemmen.

De heer *E.* baron *van Lijnden* trekt zijn amendement in.

Art. 31 wordt daarop *aangenomen*, alsmede artt. 32 en 33.

Thans komt in discussie art. 34, aldus luidende:

»Ieder lid is verpligt zijne stem uit te brengen en zulks te doen met de woorden *vóór* of *tegen*, zonder eenige bijvoeging."

De heer *E.* baron *van Lijnden* verklaart zich tegen het verpligt uitbrengen van stemmen en stelt als amendement voor, het woord *verpligt* te veranderen in *brengt*, de woorden *te brengen* tot aan *met de woorden* te laten vervallen en bij het artikel de volgende alinea te voegen:

»Die niet medestemt, wordt geacht niet tegenwoordig te zijn."

De heer *de Man* bestrijdt het amendement van den heer *van Lijnden*, op grond van art. 72 der Provinciale Wet, dat aan ieder de verpligting oplegt, naar eed en geweten te stemmen, zoodat geen lid zich aan die verpligting onttrekken mag.

De heer *E.* baron *van Lijnden* zegt, dat het mogelijk is, dat de zaak in discussie bij een lid niet bekend is, of dat een lid niet genoegzaam is ingelicht, en dat het alsdan onmogelijk is, volgens eed en geweten te stemmen.

De heer *de Man* antwoordt, dat het lid in dat geval uitstel kan vragen.

De heer *van Lijnden* merkt op, dat op die wijze zeer veel tijd zou kunnen verloren gaan.

De heer *van Ditzhuijzen* ondersteunt het amendement van den heer *van Lijnden.*

De heer *Schiff* bestrijdt het amendement van den heer *van Lijnden* en wijst op eene gelijk luidende bepaling in het Reglement van Orde der Tweede Kamer.

De heer *Roosegaarde* ondersteunt het amendement.

In omvraag gebragt wordt hetzelve *verworpen* met 36 tegen 17 stemmen.

Art. 34 wordt alsnu *aangenomen* alsmede de artt. 35, 36, 37 en 38.

Art. 39 luidt als volgt:

»Wanneer volgens het laatste lid van art. 83 der wet voor de Provinciale Staten, het lot moet beslissen, worden de namen van hen, tusschen wie deze beslissing plaats zal vinden, door eenen der stemopnemers op een afzonderlijk briefje van gelijke grootte geschreven. Deze briefjes op dezelfde wijs in vieren gevouwen, worden in de bus gedaan en omgeschud. Daarna wordt een der briefjes door den griffier er uitgenomen.

»Hij wiens naam op het briefje staat, is de verkozene."

Op dit artikel worden drie amendementen voorgesteld.

De heer *Backer* stelt voor in plaats van *een afzonderlijk briefje* te lezen *afzonderlijke briefjes.*

De heer *Dam* stelt voor in plaats van: *art. 83 der wet voor de Provinciale Staten* te lezen *art. 83 der wet van 6 juli 1850.*

De heer *Bas Backer* stelt voor, dat in de laatste alinea de woorden *het briefje* veranderd worden in *dat briefje.*

De commissie verklaart, dat deze amendementen haar onverschillig zijn.

Zij worden diensvolgens zonder discussie met het art. in zijn geheel *aangenomen* gelijk ook art. 40.

Art. 41 houdt in dat alle bij de vergadering inkomende stukken, zoo ontwerpen als andere, tot onderzoek en verslag zullen worden gesteld in handen van bijzondere commissiën van 3, 5 of 7 leden.

De heer *de Man* ontwikkelt het gevoelen, dat het onderzoek in de sectiën regel, dat door commissiën uitzondering behoort te zijn. Ten dien einde stelt hij voor om te lezen achter het woord *onderzoek* in den achtsten regel: *verzonden naar de afdeelingen, in welke zich de vergadering zal verdeelen op de wijze bij art. 49 aangeduid;* achter *stukken* in den tweeden regel der tweede alinea te voegen het volgende: *volgens het oordeel der vergadering van dien aard zijn dat er overwegende reden bestaat om dezelve niet in de afdeelingen te onderzoeken, zullen dezelve bij besluit van de vergadering tot onderzoek en verslag aan eene commissie, door de afdeelingen te benoemen, en wel door elke afdeeling een lid aan te wijzen, worden verzonden.*

De heer *Schiff* verklaart zich namens de commissie tegen het amendement. Het is onnoodig, daar de vergadering het steeds in hare magt heeft, onderzoek in de sectiën te bevelen. Het onderzoek door commissiën is daarenboven minder tijdroovend, dan het onderzoek in de sectiën. Ten opzigte van het amendement op de tweede alinea verwijst hij naar het aangenomen art. 4, dat de benoeming aan den Voorzitter opdraagt.

Het amendement van den heer *de Man* wordt *verworpen* met 33 tegen 20 stemmen.

Het artikel wordt alsnu aangenomen, gelijk ook de volgende artikelen tot en met art. 52.

Op art. 53 oppert de heer *Backer* eene bedenking tegen de bepaling dat Gedeputeerde Staten kunnen doen »wat in dit en het volgend Hoofdstuk *bedoeld* is" daar dat Hoofdstuk van geene commissiën handelt.

De woorden: *en het volgende* vervallen en het art. wordt daarop *aangenomen.*

Art. 54 luidt als volgt: »Geen lid mag eenig stuk dat ter inzage is gelegd, buiten de vergaderzalen brengen."

De heer *Dam* verzoekt dat art. 9 van de instructie voor den griffier worde voorgelezen.

Het artikel wordt daarna *aangenomen.*

Alsnu komt in discussie het laatste artikel (55) handelende van de *toehoorders.* Dit artikel luidt als volgt:

»De toehoorders kunnen alleen met ongedekten hoofde de zittingen op de voor hen bestemde plaatsen bijwonen.

»Alle teekenen van goed- of afkeuring zijn hun verboden. — De Voorzitter zorgt voor de handhaving van dit verbod en voor de bewaring van behoorlijke stilte. Hij kan bij overtreding de toehoorders doen vertrekken."

De heer *Wijnen* stelt als amendement voor, om in den voorlaatsten regel het woord *toehoorders* te doen veranderen in *rustverstoorders.* Dit wordt *aangenomen* gelijk ook het gansche artikel.

Thans zijn nog in discussie de overgeblevene twee laatste alinea's van art. 4 luidende als volgt:

»De Voorzitter benoemt alle commissiën ten ware tien leden mogten verlangen dat zulks door de vergadering geschiede.

»In dit geval heeft de benoeming plaats bij ongeteekende briefjes op de wijze bij art. 78 en volg. der wet van 6 juli 1850 bepaald."

De heer *de Man* trekt zijn amendement op art. 4, in de vergadering van gisteren voorgesteld, in, en stelt voor in plaats van: »ten ware *tien* leden" te lezen: »ten ware *vijf* leden."

Dit amendement wordt *aangenomen* met 35 tegen 17 stemmen. (De heer *van der Brugghen* was weggegaan.)

De beide laatste alinea's van art. 4 worden alsnu gewijzigd in omvraag gebragt en *aangenomen* zonder stemming.

Het geheele reglement wordt daarop *aangenomen* met 42 tegen 10 stemmen, en zal door Gedeputeerde Staten aan den Koning ter bekrachtiging voorgelegd worden.

Aan de orde is de wijziging van het reglement op den Molenpolder.

Het verslag der commissie wordt met eenparigheid van stemmen *aangenomen*.

Aan de orde is de beraadslaging over het verslag der commissie, nopens het doen eener voordragt tot vervulling der vacature in het provinciaal hof van Gelderland.

De heer *Schiff*, lid der commissie, is van oordeel, dat de Staten allezins bevoegd en verpligt zijn, eene lijst van nominatie voor de bestaande vacature op te maken.

De heer *Haverkamp*, lid der commissie, heeft behoord tot de minderheid, die de Staten onbevoegd rekent. Hij zal zijn gevoelen niet nader uiteen zetten, doch verwijst naar een artikel in het *Weekblad van het Regt*.

De heer *de Man* ondersteunt het gevoelen van den heer *Haverkamp*. Volgens de grondwet van 1848 zijn de Provinciale Staten onbevoegd tot het doen van voordragten. Ook volgens de Provinciale wet. Ook volgens de geschiedenis der grondwet. De herzieners hebben gewild, dat de keuze des Konings vrij zou zijn, behalve bij de zamenstelling van den Hoogen Raad, die ook voor politieke misdrijven regt moet spreken. Het 3de der additioneele artikelen houdt wel de wet op de zamenstelling der regterlijke magt in het leven, doch deze bindt de Provinciale Staten niet, noch kunnen deze daaruit bevoegdheden ontleenen.

De heer *Putman Cramer* spreekt in gelijken geest.

De heer *Schiff* verdedigt het rapport der commissie. De wet op de regterlijke organisatie is voortdurend van kracht en de Provinciale Staten moeten zorgen, dat de regtsbedeeling niet stilstaat. Art. 63 dier wet spreekt van *hunne* nominatie, d. i. van die der Provinciale Staten; de Provinciale Staten moeten dus eene nominatie opmaken en om dat te kunnen doen, moet men zich wenden tot de grondwet van 1840.

De heer *Op ten Noort* ondersteunt het gevoelen van den heer *Schiff*. Hij betoogt de bevoegdheid der Provinciale Staten bij analogie uit hetgeen dezer dagen in de Tweede Kamer der Staten-Generaal is voorgevallen, ter gelegenheid dat men den minister van Binnenlandsche Zaken eene schending der grondwet ten laste legde, door het nemen van het besluit op de staats-examina, terwijl de grondwet voor de zaken van het onderwijs eene *wettelijke* voorziening eischt. De minister antwoordde, dat dit gebod eerst werken kon, wanneer dat artikel in uitvoering was gebragt en dat, zoolang er geene wet op het onderwijs bestond, wat vroeger bij *besluit* geregeld was, ook bij *besluit* kon veranderd worden. Hetzelfde heeft hier plaats. Zoolang de nieuwe wet op de zamenstelling der regterlijke magt niet tot stand is gekomen, geldt de nog bestaande. En de bestaande wet onderstelt nominatiën opgemaakt door de Provinciale Staten. Dus zijn hierdoor de Staten bevoegd en verpligt tot het opmaken eener nominatie-lijst over te gaan.

De heer *de Man* beantwoordt de beide vorige sprekers en dringt zijn gevoelen nog nader aan.

De heer *Dam* doet opmerken, dat de wet op de zamenstelling der regterlijke magt wel de bevoegdheid van de leden der regterlijke magt, maar niet die der Provinciale Staten regelt.

De heer *Schiff* dupliceert en betoogt, dat al houden de grondwettige beginselen op van kracht te zijn, daarmede de bepalingen der wet niet vervallen. Er moet een algemeen verband blijven bestaan. Maken de Staten geene nominatie-lijsten op, dan kan ook de Koning de vacaturen niet vervullen.

De heer *Putman Cramer* protesteert tegen dit laatste. Nu de beperking bij de grondwet van 1840 den Koning opgelegd, vervallen is, is deze vrij in zijne benoeming.

Tot de stemming overgaande, wordt het rapport van de meerderheid der commissie *verworpen* met 32 tegen 19 stemmen en diensvolgens besloten, geene nominatie-lijst tot vervulling der vacature in het provinciaal geregtshof op te maken.

(De heer *van Voorst tot Voorst* hield zich buiten stemming.)

De heer *Thooft* doet eene motie van orde, namelijk, dat het tot stand gebragte Reglement van Orde, onder afwachting van des Konings bekrachtiging, terstond geldend worde verklaard.

De vergadering besluit hiertoe en gaat uiteen, tot morgen middag te twee ure.

Aan de Provinciale Staten van Gelderland.

Om nog nader aan te dringen op mijn adres van 21 dezer, meen ik het volgende dienen kan.

Er kan bezwaar bestaan hierin, dat 's lands kas nog niet gedekt is door het voorgestelde. — Men kan bezwaar zien in het opleggen van die belasting. Beide deze bezwaren, mogten die bestaan, zal ik trachten weg te nemen.

1. *'s Lands kas. Volgens verslag van Gedeputeerde Staten.* 1850.

pag. 170.		pag. 171.	
Brengen jagt en visscherij op	*f* 24,706	Kosten 38 oppassers, ik raam . . .	*f* 7,600
af kosten, . . .	» 14.154	Premiën voor schadelijk wild .	» 1,754
	f 10,552	Toezigt door 4 districten, ik raam *f* 1200 per district .	» 4,800
af volgens adres	» 4,500		
oogenblikkelijk verlies . . .	*f* 6,052		*f* 14,145

Maar — worden er voor *f* 1,000,000 aan werken daargesteld, zoo zal het in omloop brengen van die som wel reeds, door meerder vertier en verbruik, die schade dekken; en in dit geval, stellende verbetering van Berkelstroom, — veel geld, zal het land voor het vervolg daarbij winnen; of verkrijgen niet houderdtallen van bunders, die thans dikwijls overstroomd worden, hoogere waarde? welke hoogere waarde toch, tengevolge van hebben hoogere kadastrale aanslag? Bij dit ééne gevolg zal ik maar blijven staan, en maken geene verdere gissingen aangaande wat uit zulk eene verbetering kan voortvloeijen; alle welke gevolgen stellig geld in 's lands kas brengen.

2. *Bezwaar tegen die belasting.* Brengt de jagt en visscherij thans op *f* 24,706, — zoo geloof ik dat men niet te veel stelt, brengende het bedrag dat daar *dan* voor zal uitgegeven worden, op het dubbele: welke gelden *dan* terugkomen aan degenen die die belasting betalen. — Men kon zich ook *hierover* bezwaren; *het wild zal te veel vervolgd worden.* Ik geloof men hier op antwoorden kan: meerdere geregtigde jagers zullen er zijn: maar ook oneindig minder stroopers: eigenlijker *dan* gezegd, wilddieven.

Borculo, 26 october 1850.

'tWelk doende,

J. L. WOLTERBEEK.

Ingezonden Stukken.

Mijnheer de Redacteur!

De *Staats-Courant* van heden behelst het berigt dat de heer J. P. ENKLAAR, heel- en verloskundige te Velp, benoemd is tot lid der Provinciale Geneeskundige Commissie, in plaats van wijlen den heer SACHSE. Die betrekking is zeker eene eervolle, soms eene lucrative; bij die betrekking heeft het algemeen groot belang, dat wil zeggen, het algemeen wenscht in de personen aan wie zij wordt opgedragen, een waarborg te kunnen vinden, voor het met wijsheid toelaten van kundige personen, aan wie het zijn ligchaam zal moeten toevertrouwen. Er is echter ook hier, zoo als bij vele benoemingen, een zweem van monopolie-geest, een zweem van lichtschuwheid, een schijn van vrees voor lichtbelemmering, een afkeer van rondborstigen wetenschappelijken vooruitgang. Het is zeer goed mogelijk dat de provinciale geneeskundige commissie in Gelderland, van welke de voordragt, zoo ik mij niet bedriege, uitgaat, zeer veel weet van de wetenschappelijke en practische kunde van den thans benoemde, maar het publiek weet ter naauwernood dat die heer bestaat, het heeft nimmer de blijken ontvangen van zijne bijzondere bekwaamheid, waarvan wij echter, als onbevoegden tot oordeelvelling, omdat wij den man niet kennen, — niets willen afdingen.

Het is intusschen magtig vreemd, dat in eenen tijd als de tegenwoordige, nu alles *openlijk* geschiedt, tot zelfs de examina der Provinciale Geneeskundige Commissie (schoon die openbaarheid zich enkel bepaalt voor het gezigts-orgaan, want voor het gehoorwerktuig behoorden wel gutta-percha-buizen te worden aangebragt in de vergaderzaal, om vragen en antwoorden verstaanbaar op het trommelvlies over te brengen), nu men hoe langer zoo meer er aan hecht, dat men toone wat men weet en wat men kan, — dat nu juist iemand benoemd wordt op voordragt der commissie, welke, zoover ons bekend is, nimmer in 't publiek bewijzen heeft gegeven van wetenschappelijke kennis, die dan toch allezins noodig is in een lid dier commissie, iemand die, zoo wij wel onderrigt zijn (om welke reden weten wij niet), in den laatsten tijd er over gedacht heeft zijne praktijk neder te leggen. Zou die persoon de man bij uitnemendheid zijn? Wij wenschen het voor de ingezetenen, maar wij kunnen onze bevreemding niet verbergen dat men iemand is voorbij gegaan, die degelijke bewijzen geleverd heeft van veelzijdige theoretische en praktische kennis; het spijt ons dat de geleerde commissie eenen man niet heeft voorgedragen, uitnemend geschikt voor de te vervullen betrekking, die dagelijks toont wetenschappelijken zin, practische ervaring, lust tot vooruitgang te bezitten en die al wat in zijn vak voorvalt, ook de hulp-wetenschappen, op den voet volgt. Hij, die als zaakkundige in de gelegenheid was kennis te maken met den heer J. K. VAN DEN BROEK, hij zal het met ons betreuren, dat deze niet door commissie aan den minister van Binnenlands Zaken is aanbevolen; hij die om zijne werken, buiten 's lands gunstig bekend is, die herhaalde len de loffelijkste getuigenissen mogt ontvangen de in zijn vak in ons land gunstigst bekende per nen; die de achting zijner medeleden in den *Gen kundigen Kring*, de afdeeling der *Maatschappij Bevordering van Geneeskunde* (dat is die ma schappij, waaraan sommige medici tamelijk het hebben, omdat zij vooruitgang en geen stilsta wil, omdat zij reputatie wil om *kunde* en ge geüsurpeerde reputatie, omdat zij met de wetensc wil medegaan en niet den ouden slenter volg omdat zij de provinciale geneeskundige commis wil hebben afgeschaft en eene staats-commissie in plaats gesteld, omdat zij de geneeskundige we in dien geest veranderd en geene oude schande misbruiken gehandhaafd wil zien), zóó geniet, hij als hun vertegenwoordiger bij de algemeene gadering werd verkozen, maar die ook zegt zoo hij 't meent, d. i. zoo als de *wetenschap* en praktijk het hem geleerd heeft. — Ons en v met ons, doet het leed dat hij is voorbij gega wij en velen met ons hopen, dat nog eenmaal diensten boven voorspraak van vrienden gelden welke laatste toch hier wel eenigermate oorzaak zijn der benoeming van den heer ENKLAAR, moge echter ook verdienste, verborgen onder een doof of domper, een onontbeerlijk en steeds aanwezig m bel bij onderscheidene commissiën die het bevel v ren over ligchaam en geest. Wij misgunnen d heer ENKLAAR de eer der benoeming niet, maar hadden ons verheugd, zoo wij ware verdienste kunde gehuldigd hadden gezien in de keuze van heer JAN KAREL VAN DEN BROEK, Heel- en Vroe meester te Arnhem.

Zutphen, 25 october 1850.

Amicus Plato sed magis amica veritas.

Advertentiën.

Publieke Verkooping

VAN

150 stuks ZWARE EIKENBOOMEN.

Op Woensdag den 13 November 1850 des morge ten 10 ure, in de *Kroon* te *Sillevold*, zullen publi worden verkocht 150 stuks zware EIKENBOOM geschikt tot Borststukken, Bergroeden en ande werkhout, staande in *Schuttenstede* bij *Töbenbro* onder *Sillevold*, slechts 10 minuten van den Stra weg van *Doesborg* naar de *Pruisische grenze* Aanwijzing geschiedt door den Boschwachter *G. J. WESTERVELD*, en nadere informatiën zijn bekomen ten kantore van den Notaris *VAN ZUIJDAM*, te *Terborg*.

† † † De Heer *J. P. DU QUESNE VAN BRUCHEM*, op *den Brink* bij *Arnhem*, verzoekt Brieven, Pakjes en Boodschappen voortaan te willen laten bezorgen bij *C. F. LINKER*, Mr. Bakker in de Weverstraat, te *Arnhem*.

Door de uitwerking der Zalf en Pillen van HOLLOWAY, heeft iemand het volkomen gebruik zijner leden weder erlangd.

De heer *JONH COCK*, een zeer aanzienlijk he te *Madron* bij *Penzanze*, had sedert een geruim tijd zijn huis niet kunnen verlaten ten gevolge een sterken aanval van jicht; hij ontving de geneeskundige hulp, maar alles te vergeefs. Ten la ste nam hij zijne toevlugt tot de Pillen en Zalf *HOLLOWAY*, en tot verwondering van allen zijnen beklagenswaardigen toestand kenden, w hij door derzelver uitwerking volkomen hersteld, herkreeg het gebruik zijner leden.

Door het vermeerderd debiet zijn de Prijzen th de volgende:

Doosjes Pillen van *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.7 *f* 15.50, *f* 23.50; *Potjes Zalf* van *f* 0.90, *f* 2.1 *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Zijn op *franco-aanvrage* à contant te bekom bij den Heer *J. STRAATMAN*, Hoofddepôt der te *'s Hertogenbosch*; den Heer *F. ROMEIJN Fz.*, Depôthouder te *Arnhem*; den Heer *B. ADAMA*, Depôthouder te *Amsterdam*; alsmede *Londen*, Strand 244, *HOLLOWAY'S* Etablissement.

Waterhoogte te Arnhem.

28 Oct. 1 El 7 Palm 9 Duim; gew. 0 D. gev. 6 D.

De prijs dezer courant is f 5 in de drie maanden. Afzonderlijke nommers 10 cents. Advertentiën van één tot vijf regels f 1.00 en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt voor elke plaatsing.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.